

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING BUDJET KODEKSI

Umumiy qism

I bo'lim.

Umumiy qoidalar

1-bob. Asosiy qoidalar

1-modda. Ushbu Kodeks bilan tartibga solinadigan munosabatlar

Oldingi tahrirga qarang.

Ushbu Kodeks O'zbekiston Respublikasining budjet tizimi budjetlarini (bundan buyon matnda budjet tizimi budjetlari deb yuritiladi) shakllantirish, tuzish, ko'rib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash, ijro etish, davlat tomonidan mablag' jalb qilish va budjet to'g'risidagi qonunchilik ijrosini nazorat qilish sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi.

(1-moddaning matni O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

Oldingi tahrirga qarang.

2-modda. Budjet to'g'risidagi qonunchilik

Budjet to'g'risidagi qonunchilik ushbu Kodeks va boshqa qonunchilik hujjatlaridan iboratdir.

Budjet to'g'risidagi qonunchilikning boshqa qonunchilik hujjatlarida ko'rsatilgan normalari ushbu Kodeksga muvofiq bo'lishi kerak.

Agar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O'zbekiston Respublikasining budjet to'g'risidagi qonunchiligida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalarini qo'llaniladi.

(2-modda O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

3-modda. Ushbu Kodeksda qo'llaniladigan asosiy tushunchalar

Ushbu Kodeksda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

aylanma kassa mablag'i — moliya yilida O'zbekiston Respublikasi respublika budjetining, Qoraqalpog'iston Respublikasi respublika budjetining, viloyatlar viloyat budjetlarining va Toshkent shahri shahar budjetining, tumanlar va shaharlar budjetlarining shaxsiy g'azna hisobvaraqlarida turgan budjet mablag'larining yo'l qo'yiladigan eng kam miqdori;

Oldingi tahrirga qarang.

birinchi darajali budjet mablag'larini taqsimlovchi — O'zbekiston Respublikasining respublika budjetidan qonun bilan belgilangan miqdorda ajratiladigan budjet mablag'larini taqsimlovchi yuridik shaxs;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 9-dekabrdagi O'RQ-590-sonli Qonuniga asosan uchinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019-y., 03/19/590/4129-son)

budjetdan ajratiladigan mablag'lar — O'zbekiston Respublikasining Davlat budjetidan va davlat maqsadli jamg'armalari budjetlaridan budjet tashkilotlari hamda budjet mablag'lari oluvchilar uchun nazarda tutiladigan pul mablag'lari;

Oldingi tahrirga qarang.

budjet jarayoni — budjet tizimi budjetlarini shakllantirish, tuzish, ko'rib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash va ijro etish, ularning shakllantirilishini, tuzilishini hamda ijrosini nazorat qilish, budjet tizimi budjetlarining ijrosi to'g'risidagi hisobotlarni tayyorlash va tasdiqlash, shuningdek ular o'rtasidagi o'zaro munosabatlar jarayoni;

(3-moddaning beshinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 17-martdagi O'RQ-612-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020-y., 03/20/612/0326-son)

budjet jarayoni ishtirokchilari — davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, davlat moliyaviy nazorat organlari, budjet tashkilotlari va budjet mablag'lari oluvchilar;

Oldingi tahrirga qarang.

budjet mablag'larini taqsimlovchi — birinchi darajali budjet mablag'larini taqsimlovchi va ikkinchi darajali budjet mablag'larini taqsimlovchi;

(3-moddaning yettinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 30-dekabrdagi O'RQ-660-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2020-y., 03/20/660/1682-son)

budjet sohasidagi vakolatlar — budjet jarayoni ishtirokchilarining budjet munosabatlari sohasidagi vakolatlari;

budjet ssudasi — qaytarish sharti bilan yuqori turuvchi budjetdan quyi turuvchi budjetga, shuningdek davlat maqsadli jamg'armalariga, rezident-yuridik shaxsga ajratiladigan pul mablag'lari;

Oldingi tahrirga qarang.

budjet so'rovi — o'rta muddatli davr uchun budjetdan ajratiladigan mablag'larni olishga bo'lgan ehtiyojni asoslashni nazarda tutuvchi hujjat;

(3-moddaning o'ninchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 9-dekabrdagi O'RQ-590-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019-y., 03/19/590/4129-son)

Oldingi tahrirga qarang.

budjet tashkilotlarining budjetdan tashqari jamg'armalari — qonunchilikda nazarda tutilgan manbalar hisobidan budjet tashkiloti tasarrufiga kelib tushadigan mablag'lar;

(3-moddaning o'n birinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

budjet tizimi budjetlari — O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti, davlat maqsadli jamg'armalari budjetlari va budjet tashkilotlarining budjetdan tashqari jamg'armalari;

budjetlararo transfertlar — O'zbekiston Respublikasining respublika budjetidan Qoraqalpog'iston Respublikasi budjetiga, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy budjetlariga, davlat maqsadli jamg'armalariga hamda buning aksicha o'tkaziladigan, shuningdek Qoraqalpog'iston Respublikasining respublika budjetidan, viloyatlarning viloyat budjetlaridan va Toshkent shahrining shahar budjetidan tumanlar va shaharlar budjetlariga hamda buning aksicha o'tkaziladigan mablag'lar;

vaqtinchalik kassa uzilishi — joriy moliya yilining muayyan davrida budjet tizimi budjetlarining xarajatlari daromadlaridan vaqtinchalik oshib ketishi;

Oldingi tahrirga qarang.

vaqtinchalik xarajatlar smetasi — budjet tashkilotining yoki budjet mablag'lari oluvchining xarajatlar smetasi tasdiqlanguniga va ro'yxatdan o'tkazilguniga qadar amal qiladigan hujjat bo'lib, unda qonunchilikdagi o'zgartirishlar hisobga olingan holda uning uchun nazarda tutilgan budjetdan ajratiladigan mablag'lar har oy uchun aks ettiriladi;

(3-moddaning o'n beshinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

Oldingi tahrirga qarang.

Davlat budjetining birlamchi profitsiti — muayyan davr uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti xarajatlaridan davlat qarziga xizmat ko'rsatish bo'yicha foiz to'lovlarni chiqarib tashlagan holda hisoblanadigan Davlat budjeti profitsiti;

Davlat budjetining birlamchi taqchilligi — muayyan davr uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti xarajatlaridan davlat qarziga xizmat ko'rsatish bo'yicha foiz to'lovlarni chiqarib tashlagan holda hisoblanadigan Davlat budjeti taqchilligi;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 30-dekabrdagi O'RQ-660-sonli Qonuniga asosan o'n oltinchi va o'n yettinchi xatboshilar bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2020-y., 03/20/660/1682-son)

Davlat budjeti profitsiti — muayyan davrda O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti daromadlarining uning xarajatlaridan oshib ketishi;

Davlat budjeti taqchilligi — muayyan davrda O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti xarajatlarining uning daromadlaridan oshib ketishi;

Oldingi tahrirga qarang.

davlat moliyaviy nazorati — budget to'g'risidagi qonunchilikning ijrosi ustidan nazoratni amalga oshirish maqsadida davlat moliyaviy nazorati obyektlarining buxgalteriya, moliya, statistika, bank hujjatlarini va boshqa hujjatlarni o'rganish, tahlil qilish hamda taqqoslash;

(3-moddaning yigirmanchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

Oldingi tahrirga qarang.

davlat moliyaviy nazorati obyektlari — O'zbekiston Respublikasining respublika budjeti, Qoraqalpog'iston Respublikasi budjeti, viloyatlar va Toshkent shahar mahalliy budjetlari, budget mablag'larini taqsimlovchilar, budget tashkilotlari va budget mablag'lari oluvchilar, davlat maqsadli jamg'armalari, belgilangan tartibda tashkil etilgan boshqa jamg'armalar va budget tashkilotlarining budjetdan tashqari jamg'armalari;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 17-martdagi O'RQ-612-sonli Qonuniga asosan o'n to'qqizinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020-y., 03/20/612/0326-son)

davlat tomonidan mablag' jalb qilish — aktivlarni jalb etish, bu bo'yicha O'zbekiston Respublikasining qarz oluvchi sifatidagi yoki qarz oluvchi-rezidentlarning kreditlarini (qarzlarini) to'lashga kafil sifatidagi majburiyatlari yuzaga kelishi;

davlat xaridlari — budget tizimi budjetlarining mablag'lari hisobidan amalga oshiriladigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridlari;

davlat qarzi — O'zbekiston Respublikasining ichki va tashqi mablag'larni jalb qilish natijasida vujudga kelgan majburiyatlari;

daromadlar va xarajatlar smetasi — budget tashkilotlari budjetdan tashqari jamg'armalarining tegishli yil choragi yoki moliya yili uchun kutilayotgan tushumlari va xarajatlari aks ettiriladigan hujjat;

Oldingi tahrirga qarang.

donorlar — O'zbekiston Respublikasiga, O'zbekiston Respublikasi Hukumatiga, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlariga, faoliyati O'zbekiston Respublikasining qonunchiligiga zid bo'lmagan yuridik va jismoniy shaxslarga beg'araz asosda mablag'lar ajratadigan davlatlar, davlatlarning hukumatlari, xalqaro va chet el hukumat tashkilotlari, chet el fuqarolari, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan ro'yxatga kiritilgan xalqaro va chet el nohukumat tashkilotlari;

(3-moddaning yigirma oltinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

dotatsiya — budget tizimi budjetlariga ularning o'z daromadlari yetishmagan taqdirda daromadlar bilan xarajatlar o'rtasidagi farqni qoplash uchun qaytarmaslik sharti bilan ajratiladigan pul mablag'lari;

jamlanma xarajatlar smetasi — budget mablag'larini taqsimlovchi tomonidan o'z tasarrufidagi budget tashkilotlarining va budget mablag'lari oluvchilarning xarajatlar smetalari asosida tuziladigan xarajatlar smetasi;

Oldingi tahrirga qarang.

ikkinchi darajali budget mablag'larini taqsimlovchi — O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan birinchi darajali budget mablag'larini taqsimlovchilarga biriktiriladigan va o'ziga ajratiladigan budget mablag'larini taqsimlovchi yuridik shaxs;

umumiy fiskal balans — O'zbekiston Respublikasining konsolidatsiyalashgan budjetini hamda davlat dasturlarini amalga oshirish uchun chetdan jalb qilingan va O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti hisobidan qoplanadigan qarz mablag'lari evaziga amalga oshiriladigan xarajatlarni o'z ichiga olgan jamlanma balans;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 9-dekabrdagi O'RQ-590-sonli Qonuniga asosan yigirma oltinchi va yigirma yettinchi xatboshilar bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019-y., 03/19/590/4129-son)

Oldingi tahrirga qarang.

fiskal tavakkalchiliklar — budget jarayoni ishtirokchilari uchun budget tizimi budjetlari mablag'larini shakllantirish va sarflashda moliyaviy resurslardagi yo'qotishlarni baholash;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2018-yil 24-dekabrdagi O'RQ-508-sonli [Qonuniga](#) asosan yigirma beshinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 25.12.2018-y., 03/18/508/2365-son — 2019-yil 1-yanvardan kuchga kiradi)

moliya yili — birinchi yanvardan o'ttiz birinchi dekabr kuni oxirigacha bo'lgan vaqtni o'z ichiga oluvchi davr;

moliyaviy majburiyatlar — budget tashkilotlarida va budget mablag'lari oluvchilarda ularga pul mablag'larini o'tkazish majburiyatini yuklovchi hujjatlar, shu jumladan ijro hujjatlari asosida yuzaga keladigan majburiyatlar;

[Oldingi tahrirga qarang.](#)

(3-moddaning o'ttiz ikkinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 17-martdagi O'RQ-612-sonli [Qonuniga](#) asosan chiqarilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 18.03.2020-y., 03/20/612/0326-son)

subvensiya — muayyan maqsadlarga sarflash sharti bilan yuqori turuvchi budgetdan quyi turuvchi budgetga qaytarmaslik sharti bilan ajratiladigan pul mablag'lari;

subsidiya — tovarlar ishlab chiqarish, ishlar bajarish, xizmatlar ko'rsatish va ularni realizatsiya qilishni moliyalashtirish yoki birgalikda moliyalashtirish yoxud maqsadli xarajatlarning o'rnini qisman qoplash uchun budget tizimi budgetlari hisobidan yuridik va jismoniy shaxslarga beriladigan pul mablag'lari;

tartibga soluvchi daromadlar — budget tizimi budgetlari o'rtasida ajratmalar normativlari belgilanadigan umumdavlat soliqlari va boshqa majburiy to'lovlar, shuningdek soliq bo'lmagan to'lovlar. Soliq bo'lmagan to'lovlarga budget tizimi budgetlariga kelib tushadigan soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar bo'lmagan to'lovlar kiradi;

xarajatlar moddasi — budget tizimi budgetlari xarajatlarning iqtisodiy yo'nalishi va to'lovlarning aniq turlari bo'yicha belgilovchi budget tasnifining bir qismi;

xarajatlar smetasi — budget tashkiloti yoki budget mablag'lari oluvchi tomonidan moliya yili uchun tuziladigan va tasdiqlanadigan, uning uchun nazarda tutilgan budgetdan ajratiladigan mablag'lar xarajatlar moddalari bo'yicha aks ettiriladigan hujjat;

shtat jadvali — doimiy xodimlar lavozimlari va bo'sh o'rinlar nomlarining soni va lavozim maoshlarining miqdorlari ko'rsatilgan ro'yxatni o'z ichiga oladigan, budget tashkiloti tomonidan tuziladigan hujjat;

shaxsiy g'azna hisobvaraqlari — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining axborot tizimida ochiladigan, budget tizimi budgetlari ijrosi bilan bog'liq operatsiyalarni aks ettirish uchun mo'ljallangan tahliliy hisob registrlari;

yuridik majburiyatlar — tuzilgan shartnomalar, shuningdek tegishli davlat hokimiyati va boshqaruv organlarining qarorlari asosida budget tashkilotlarida va budgetdan mablag' oluvchilarda yuzaga keladigan majburiyatlar;

[Oldingi tahrirga qarang.](#)

Yagona g'azna hisobvarag'i — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankida ochiladigan milliy yoki chet el valyutasidagi maxsus bank hisobvarag'i;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 30-dekabrdagi O'RQ-660-sonli [Qonuniga](#) asosan qirq ikkinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2020-y., 03/20/660/1682-son)

o'tkazib beriladigan daromadlar — tegishli ma'muriy-hududiy birlikda shakllanadigan va yuqori turuvchi budgetga o'tkaziladigan, ular qayerda shakllangan bo'lsa, keyinchalik o'sha ma'muriy-hududiy birlik budgetiga o'tkazib beriladigan daromadlar;

O'zbekiston Respublikasining Davlat budjeti (Davlat budjeti) — davlatning davlat vazifalari va funksiyalarini moliyaviy jihatdan ta'minlash uchun mo'ljallangan markazlashtirilgan pul jamg'armasi;

g'aznachilik bo'linmalari — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi G'aznachiligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri bo'yicha G'aznachilik boshqarmalari, tumanlar va shaharlar bo'yicha G'aznachilik bo'linmalari;

g'aznachilik memorial orderi — mablag'larni bir shaxsiy g'azna hisobvarag'idan boshqa shaxsiy g'azna hisobvarag'iga o'tkazish uchun foydalaniladigan to'lov hujjati;

Oldingi tahrirga qarang.

hududiy budget mablag'larini taqsimlovchi — o'z tasarrufida Qoraqalpog'iston Respublikasi respublika budgetidan, viloyatlar viloyat budgetlaridan, Toshkent shahri shahar budgetidan, tumanlar va shaharlar budgetlaridan mablag' oluvchi tashkilotlarga ega bo'lgan yuridik shaxs, shuningdek Qoraqalpog'iston Respublikasi respublika budgetidan, viloyatlar viloyat budgetlaridan va Toshkent shahri shahar budgetidan, tumanlar va shaharlar budgetlaridan moliyalashtiriladigan budget tashkiloti yoki budget mablag'lari oluvchi;

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 9-dekabrdagi O'RQ-590-sonli Qonuniga asosan qirq to'rtinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019-y., 03/19/590/4129-son)

hududiy moliya organlari — Qoraqalpog'iston Respublikasining Moliya vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklarining moliya boshqarmalari, tumanlar va shaharlar hokimliklarining moliya bo'limlari;

Oldingi tahrirga qarang.

o'rta muddatli davr uchun fiskal strategiya — o'rta muddatli davr uchun soliq va budget siyosatining asosiy yo'nalishlarini belgilovchi hujjat.

(3-modda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 9-dekabrdagi O'RQ-590-sonli Qonuniga asosan qirq oltinchi xatboshi bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.12.2019-y., 03/19/590/4129-son)

4-modda. Budget tashkiloti

Davlat funksiyalarini amalga oshirish uchun belgilangan tartibda davlat hokimiyati organlarining qaroriga ko'ra tashkil etilgan, Davlat budgeti mablag'lari hisobidan saqlab turiladigan notijorat tashkilot budget tashkilotidir.

Oldingi tahrirga qarang.

Budget tashkilotlarini moliyalashtirish shartlari va ularning budget hisobini yuritish tartibi budget to'g'risidagi qonunchilik bilan belgilanadi.

(4-moddaning ikkinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

5-modda. Budget mablag'lari oluvchi

Davlat budgetidan va davlat maqsadli jamg'armalari budgetlaridan mablag'lar oladigan yuridik yoki jismoniy shaxs budget mablag'lari oluvchidir.

Budget mablag'lari oluvchi budget tashkiloti maqomiga ega bo'la olmaydi.

Oldingi tahrirga qarang.

Budget mablag'lari oluvchini Davlat budgeti va davlat maqsadli jamg'armalari budgetlari mablag'lari hisobidan moliyalashtirish shartlari budget to'g'risidagi qonunchilik bilan belgilanadi.

(5-moddaning uchinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O'RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

2-bob. Budget tizimi tushunchasi va prinsiplari

6-modda. Budget tizimi tushunchasi

Budget tizimi barcha darajadagi budgetlar, davlat maqsadli jamg'armalari budgetlari va budget tashkilotlarining budgetdan tashqari jamg'armalari, budget tizimi budgetlarini tuzish va tashkil etish prinsiplari, ular o'rtasida budget jarayoni mobaynida yuzaga keladigan o'zaro munosabatlar yig'indisini o'zida ifodalaydi. Moliya yili uchun budget tizimi budgetlarini shakllantirish, tuzish, ko'rib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash va ijro etish O'zbekiston Respublikasining milliy valyutasi — so'mda amalga oshiriladi.

7-modda. Budget tizimi prinsiplari

Budget tizimi quyidagi prinsiplarga asoslanadi:

budget tizimining yagonaligi;

budget tizimining O'zbekiston Respublikasi ma'muriy-hududiy tuzilishiga muvofiqligi;